

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Ernesto, Hvivs Monasterii Abbate XXIII. Qvi præfuit annis 13. & mense
vno, diebus tribus, variisque gestis illius temporis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

nafterij Cassinensis nostri ordinis sepulta sunt, ossibus in Austriam relatis. Hoc tempore hereticorum multorum qui diu in occulto latuerant in Alemania, Italia, & maxime in Longobardia, fuit detecta impietas, & complures ex eis igne combusti sunt. Sectam Nicolaitarum profitebantur, erantque eis matres, vxores & filia: omnibus semper communes. Ecclesiam & praelatos contemnebant: carnes etiam in quadragesima manducabant: & multa mala faciebant, in errorem suum trahentes occulte quoscunque potuissent. Singulis annis ex Alemania, Gallia, & Italia censum annalem transmittere Mediolanum, vbi diuersarum haeresium & errorum primatus agebatur, solebant. Capti autem quidam ex eis in ciuitate Argentinensi, coram omni populo & clero confessi publice fuerunt, quod tantus errorum esset numerus in omni loco, vt si quis ex eis à Colonia ire Mediolanum statueret, omni nocte hospitem secta eorum inueniret, in cuius domo omnia essent communia, mater, vxor, & filia: habebantque signa paruula circa ianuas domorum, aut supra tecta, per quae habitationes complicum suorum inuenire potuerunt.

Longobardorum haeresis desegitur. Errores eorum.

Maxima eorum multitudo fuit.

MCCXXXI.

Anno Euerhardi abbatis decimo quinto, qui fuit dominicae natiuitatis 1231. Ludouicus dux Bauariae rediens à partibus transmarinis, cum venisset ad Kelheim, à quodam nuntio Vetuli de Montanis ad hoc misso, in conspectu familiae suae cultro transossus occisus est, Friderico hoc nefas procurante Imperatore, vt ferebatur. Nam praedictus Vetulus de Montanis, princeps Saracenorum Imperatori confederatus, multas iniurias quas idem dux Imperatori intulerat, vindicare volens, seruum suum in necem eius destinauit. Et Imperator contra ducem inimicum gerens animum, ipsum in rebus & persona paulo ante defecdauerat, misso ad hoc nuncio speciali. Porro Saracenus ille qui ducem occiderat, mox à familiaribus eius gladijs discerptus, interemptus est. Corpus autem ipsius ducis in Bauariam relatum, in monasterio Scheurin nostri ordinis sepultum est. Huic Ludouico in ducatu Bauariae Otto filius eius successit, qui habuit vxorem Gertruden filiam Henrici comitis Palatini Rheni Heidelbergae commorantis, cum qua ipsum Palatinatum post obitum focii obtinuit, & ducatum Bauariae coniunxit vsque in praesentem diem. Genuit autem ex ea duos filios Henricum & Ludouicum, de quibus postea suo loco dicemus.

Ludouicus dux Bauariae occiditur.

Otto dux Bauariae fit comes Palatinus Rheni.

S. Elisabeth in Hassia moritur.

S. Antonius Paduanus.

Euerhardus obiit.

Ernestus fit abbas.

Vita & memores Ernesti abbatis.

Eodem anno 3. calendas Decemb. obiit S. Elisabeth filia regis Hungariae, vxor Ludouici Pij Thuringiorum ac Hassonum Landtgrauij quinti, mulier multarum virtutum & sanctissimae conuersationis, sepulta in Marpurg oppido Hassiae, quae statim infinitis miraculis clarescere coepit. Eius gesta diffuse conscripta sunt.

Sanctus quoque Antonius de Padua, ordinis Minorum, discipulus B. Francisci, vir doctus atque sanctissimus hoc ipso anno decessit.

Eodem quoque anno Euerhardus huius monasterij Hirsauig. clarissimus abbas post multos labores pro defensione iurium & libertatum loci habitos, in Domino quieuit, vir aeterna memoria dignus, qui monasterio tempore sui regiminis per omnia bene fecit. Ornavit ecclesiam, aedificia plura consummauit, ampliauit redditus, libertates & iura monasterij constantissime manu tenuit: & quod maius est, omnibus regularis disciplinae obseruantiam tam in se, quam in subditis studiosissime conseruauit, verbo & exemplo se gregi formam bonorum operum exhibens, pro quibus eum credimus in caelo gloriosum. Obiit autem vir iste gloriosus, penultima die mensis Decembris, posteaquam praefuit annis 13. mensibus 8. & diebus 20. anno aetatis suae quinto & sexagesimo, sepultus in maiori cenobio cum reuerentia & honore, non sine lachrymis multis filiorum quos reliquit.

DE ERNESTO, HUIUS MONASTERII ABBATE XXIII. QVI praefuit annis 13. & mense vno, diebus tribus, variisque gestis illius temporis.

POST mortem reuerendissimi ac Deo dilecti abbatis Euerhardi, conuenientes in vnum fratres huius monasterij, vltima die mensis Decembris, quae fuit altera dies post obitum pastoris, habere inter se tractatum de substituendo nouo abbate necessarium coeperunt. Praemissis igitur orationibus consuets, tandem vnanimiter elegerunt Ernestum quendam huius cenobij monachum, qui maioris cellariae aliquandiu gessit officium, virum bonum, & honestis in Sueuia parentibus ortum, qui à Berengero Spirensium episcopo ordinatus in abbatem, huic monasterio praefuit annis 13. mense vno & diebus tribus. Erat autem (sicut diximus) vir bonus & honestae conuersationis, plus tamen ad temporalia, qua ad monasticae disciplinae obseruantiam inclinatus. Vnde factum est, vt disciplinae integritas sub eo paulatim deficeret, eo minus curate interiora fratrum, sed externa potius

secante. Substantia vero monasterij temporalis sub e bene fuit conseruata, propterea quod in ordinatione rei familiaris fatis esset expertus, & in cura negotiorum temporalium singulari attentione sollicitus.

MCCXXXII.

*Fridericus
Imperator.*

Anno Ernesti abbatis primo currente, qui fuit dominicæ natiuitatis 1232. Fridericus Imperator ad Rauennam manens, bellum contra Longobardos mouit, sed non profecit Longobardis viam præcludentibus regi Henrico filio eius ac militia Germanorum, quam ad se Imperator Rauennam vocat.

*Tentorium
in arte
fabriatum.*

Hoc ipso anno Soldanus Babylonie Imperatori misit tentorium mirabili arte constructum, in quo imagines solis ac lunæ artificialiter motæ, cursum suum certis & debitis spatijs peragebant, horæque diei ac noctis infallibiliter indicabant. Cuius tentorij valor quinque millium florenorum precium transcendisse dicebatur.

*Bellum in-
ter Mogun-
tium &
Landgrau-
iam.*

Eodem anno inter Siphridum archiepiscopum Moguntinum & Conradum Landgrauium Hassiæ, bellum perniciosum oritur, in quo ipse Landgrauium Moguntinæ ecclesiæ multa damna fecit. Oppidum Frislariense capiens quasi funditus euertit. In eodem quoque bello Henricus episcopus Wormatiensis, & omnes pene canonici præfati oppidi ab ipso Landgrauio capti fuerunt. Tandem inter eos concordia facta est.

*Principatus
monasterij
Loris, aufer-
tur ab eo.*

Eodem quoque anno Fridericus Imperator secundus, principatum monasterij nostri ordinis, non longe à Wormatia, quod dicitur Laurissa, cum omni honore, vasillis, ministerialibus, oppidis, castris, villis, iuribus, prouentibus & attinentijs suis, quem abbas eiusdem loci semper habere consuevit, de ipso monasterio abstulit: eumque Siphridum archiepiscopum, & ecclesiæ Moguntinæ in perpetuum donauit, cuius valor pretium centum millium florenorum excedit: quam donationem Gregorius papa nonus, ad instantiam archiepiscopi confirmauit, mandans ei, vt expulsis inde monachis nostri ordinis, Cisterciensibus in locum eorum reponat. Quod cum fecisset, dolentes nostri se de monasterio suo tam iniuriöse per archiepiscopum expulsos, quadam nocte auxilio freti amicorum, ad cenobium reuertuntur, & monachos Cisterciensibus ordinis ibidem repositos, nil tale metuentes, inuadunt, percutiunt, vulnerant, & de cenobio expellunt, ipsumque locum rursum inhabitare ceperunt. Sed non post multos dies superueniens Archiepiscopus, in manu valida iterum eos de monasterio expulit, & Cisterciensibus suos denuo reuocauit. Et ecce

*Cisterciensibus
per nostros
pelluntur.*

quadam nocte sub matutinis cum se Cisterciensibus crederent esse securos, iterum nostri cum amicis suis ad Laurissam veniunt, eos denuo inuadunt, cedunt, percutiunt, & iterum expellunt, protestantes se omnes interempturos, si denuo ad ipsum cenobium Laurissen- se præsumplerint reuerti. Ab ea itaque die non amplius poterant induci Cisterciensibus, vt ad Laurissam reuertentur. Vacauit ergo aliquandiu monasterium, cum nec illi, nec nostri se tuto ibidem posse manere cernerent. Tandem Innocentius papa quartus archiepiscopo Moguntino præfato mandauit, anno pontificatus sui 2. qui fuit dominicæ natiuitatis 1246. quatenus monachos cuiuscunque ordinis aut certe canonicos seculares ad cenobium reponeret, ne diutius vacuum remaneret. Qui consilio accepto, monachos Præmonstratensis ordinis de monasterio omnium sanctorum Argentinen- sis diocesis ad se

*Monasteriū
Laurissen-
se vacat.*

vocatos, conuentum ex eis in præfato monasterio instituit, quibus præpositum pro rectore dedit. Et sic nobilis illa Laurissen- sis monasterij famosa quondam ac notabilis abbatia, facto ordini nostro ablata, in manus aliorum data est, & principatus eius minus iuste (vt multis visum fuit) Moguntinæ ecclesiæ traditus, cum nostri ordinis plures potuissent inueniri religiosi, prudentes, nobiles, ac potentia viri insignes, qui ipsum cenobium in vtroque statu reformassent. Hoc monasterium Laurishaimense, Cancor comes Rhemi- filius Ruperti comitis, tempore Pipini regis Francorum, patris Caroli Magni, anno domini 764. construxit & magnifice dotauit. In quo postea S. Ermenoldus huius monasterij Hirsaugiensis monachus, & B. Wilhelmi abbatis discipulus, tempore Henrici Imperatoris quinti abbas factus est, licet ipsam abbatiam propter conscientie scrupulum resignauerit, & translatus in Bauariam primus abbas monasterij sancti Georgij in Brunfeningen ordi-

*Præmonstra-
tenses Lau-
rissam inha-
bitant.*

natus sit, vbi multis signis & miraculis claruit, vt in vita eius legitur. Hoc anno ætas fuit sicca & calidissima, vinum creuit optimum.

*Quis &
quomodo
fuerit fun-
datum.*

Hoc anno ætas fuit sicca & calidissima, vinum creuit optimum.

*S. Ermenol-
dus mona-
chus Hof-
augiensis.*

Anno Ernesti abbatis 2. qui fuit dominicæ natiuitatis 1235. Fridericus Imperator Messanam ciuitatem Siciliæ sibi rebellantem violenter cepit, & omnes rebelles suos in ea igne cremavit.

*Hoc anno ætas
fuit sicca &
calidissima.*

Eodem tempore in Alemania multi nobiles & ignobiles, clerici, monachi, moniales.

MCCXXXIII.

*Anno Ernesti
abbatis 2.*

Anno Ernesti abbatis 2. qui fuit dominicæ natiuitatis 1235. Fridericus Imperator Messanam ciuitatem Siciliæ sibi rebellantem violenter cepit, & omnes rebelles suos in ea igne cremavit.

*Eodem tempore
in Alemania
multi nobiles
& ignobiles,
clerici, mona-
chi, moniales.*

Eodem tempore in Alemania multi nobiles & ignobiles, clerici, monachi, moniales.

les in clusa, Burgenfes ciues, & rustici, à quodam fratre de Marpurg ordinis prædicatorum (qui generalis inquisitor hæreticorum fuerat à sede apostolica constitutus) per diuersa Teuthonia loca ignis supplicio nimis præcipiti sententia, vt multis tunc fuit visum, sub hæresis nomine sunt additi. Nam, vt quidam scribit, eodem die quo quis accusatus est, siue iuste, siue iniuste, nullius appellacionis, nullius defensionis sibi refugio proficiente, damnatus & crudelibus flammis iniectus est. Inter multos autem qui tum accusabantur, delatus est ad eum comes Seynensis super hæresi falso infamatus, pro cuius expurgacione seu defensionem rex Henricus conuentum multorum principum apud Moguntiam habuit. Ob quam causam frater Conradus, huius in Alemanos persecutionis minister & auctor, in odium multorum nobilium ac ignobilium deuenit, & à Moguntia discedens cum saluo conductu Henrici regis & archiepiscopi domini Siphridi, nihilominus non longe à Marpurg, à quibusdam nobilibus nullum locum veniæ vel gratiæ apud ipsum inuenientibus, in itinere fuit occisus. Cuius cadauer in Marpurg iacet humatum.

Multi in Alemaniam abierunt hæretici.

Frater Conradus de Marpurg, Comes Seynensis accusatus fuit.

Frater Conradus occisus.

Theodericus comes de Montebelgard, fines Alsatia cum armatis intrauit.

Eodem tempore Henricus rex, de Moguntia cum principibus exiens, in manu valida intrauit Bauariam, habens in exercitu suo sex millia hominum pugnatorum, quos contra ducem Bauariæ in campis Lici fluminis prope Augustam Rhetorum produxit ad bellum, & in breui ipsum ducem cum tota Bauaria in ditionem accepit. Interea vero dum hæc agerentur in Bauaria, Theodericus Comes de Montebelgard, fines Alsatia cum armatis intrauit contra abbatem de Murbach, qui ipsum priori anno captiuauerat. Etiam comes quibusdam captis cum prædacepit abire, cum ecce clamor exoritur, populus terræ fugientes insequitur: comes cum multis denuo capitur, & custodia pontificis Argentinensis mancipatur. Quem episcopus de expeditione Bauarica reuertens, cautione accepta liberum abire permisit.

Eodem quoque anno episcopus Curienfis à quibusdam nefarijs occiditur. Anno etiam prænotato obiit Berengerus episcopus Spirensis, cui successit Conradus de Than, fuitque quintus & quadragesimus in ordine episcoporum Spirensium, & præfuit annis ferme quatuor satis utiliter.

Berengerus episcopus Spirensis obiit.

Hoc ipso anno 3. calendis Martij, facta est concordia inter episcopum & ciues Wormatienses in oppido Frankefordensi, per Siphridum archiepiscopum Moguntinum, Conradum supra dictum episcopum Spirensis, & Marchionem de Baden, iussu & mandato Henrici regis filij Friderici Imperatoris.

Wormatienses cum episcopo concordantur.

MCCXXIII.

Anno autem Ernesti abbatis 3. qui fuit dominicæ natiuitatis 1234. Gregorius papa nonus cruce fecit prædicari contra Stadingenses populos in confinibus Phrysiæ & Saxoniz sitos, inuijs paludibus & fluminibus circuminctos, qui pro inobedientia suisque excessibus & subtractione decimarum, multis annis à sede apostolica excommunicati & interdicti, contemptores clauium ecclesiasticarum extiterant, & plures cum episcopis, comitibus & alijs nobilibus vicinis confligentes, frequenter victores & raro victi fuerunt. Verum exercitu cruce signatorum contra eos veniente superati & victi sunt, & plus quam duo millia ex eis interempti, reliqui ad vicinos Phrysones fugerunt, & cessauit confederatio eorum contra ecclesiam.

Cruce prædicatur contra Stadingenses.

Stadingenses victi trucidantur.

Eodem anno ciuitas Wormatiensis igne casuali succensa, ex magna parte combusta fuit, non sine multorum ciuium damno irreuerabili. Hoc incendium 10. calendis Iulij in nocte cœpit & biduo durauit.

Eodem quoque anno pridie idus Septembris obiit Henricus de Saraponte Wormatiensis episcopus, in medio chori maioris ecclesiæ suæ cum honore sepultus, cui Landolphus successit, & præfuit annis 13. qui moniales ordinis nostri de cœnobio Nonnenmonster, vulgariter dicto, in suburbio ciuitatis, propter inordinatam vitam ipsarum expulit, & alias de ordine Cisterciensium introduxit, quæ & ipsum locum inhabitant, vsq; in presentem diem, vt videmus.

Henricus Wormatiensis obiit.

Henricus rex aduersus patrem conspirat.

Hoc etiam anno Henricus rex conuentum quorundam principum in Bopardia conuocauit, vbi accepto prauorum consilio, contra patrem suum Fridericum secundum, conspirationem fecit in sui ipsius perniciem, & periculum plurimorum. Ex eo autem die quoscunque potuit, minis, precibus & promissionibus sollicitare cœpit, vt se, relicto patre sequerentur, multosque obtinuit. Wormatienses autem reliquos, qui propter iurandum noluerunt à patre deficere, multis iniurijs longo tempore tribulauit. Vidēs hoc Marchio Badensis fidelis Imperatoris, in Siciliam proficiscitur ad Imperatorem, suggerens ei, vt quantocius in Alemaniam reuertatur, alioquin & patria periclitaretur, & ipse perderet.

Marchio Badensis Imperatorem roborat.

Q

imperium, principibus cum filio aduersus eum conspirantibus. Imperator autem hoc nuncio audito, Marchione ad Alemaniam praemisso, se quantocius venturum promisit. At vero Henricus rex filius Imperatoris a grege tulit, patrem super his quae commiserat informatum, eiusque consilio in Alemaniam esse reuersurum. Vnde collecto exercitu suorum, fines illius ingreditur, & mala in eum grandia machinatur. Marchio autem certus de Imperatoris aduentu, se suosque fortiter defendit, & exercitum regis fugauit.

Rex marchionem persequitur.

Comes Hollandia.

Comes de Pfirith.

Eodem anno comes Hollandiae in torneamento quodam apud Corbiam, in dicecesi Ambianensi, suffocatus miserabiliter interijt & exirauiit. Item hoc ipso anno Fridericus comes de Pfirith, in captiuitate positus, a proprio filio suo crudeliter occisus est, post longam carceris incediam.

MCCCXXXV.

Fridericus rex filius Imperatoris.

Anno Ernesti abbatis 4. qui fuit dominicae natiuitatis 1235. Henricus rex filius Imperatoris audiens patrem breui in Alemaniam esse venturum, ac metuens eum, coepit sibi adfiscere amicitias principum ac ciuitatum, incipiensque a Basilea, ab omnibus ciuitatibus quibus erat confederatus in Alfaria obsides accepit, ad cautelam, ne ab eo Imperatore veniente resiliirent, sed cum eo aduersus patrem in coniuratione coepta vsque ad finem firmi persisterent.

Imperator de Apulia venit in Alemaniam, Drivulii castrum.

Imperator autem circa natiuitatem Ioannis Baptistae de Apulia reuertens, per Aestriam venit in Alemaniam. Qui mox nuncijs suis per omne regnum missis, conuentum indixit principibus ad festum Assumptionis beatae Mariae semper virginis in Moguntia celebrandum. Interea Henricus rex qui propter metum patris morabatur in Drivulii munitissimo castro, persuasione Hermanni Magistri hospitalis Teuthonicorum, venit ad patrem, & nonas Iulij in Wormatia, cum certis principibus existentem. Qui statim posuit eum in custodia, primo Wormatia, in domo quadam firmissima circa ecclesiam sancti Andree Apostoli: deinde in castro Heidelbergensi, sub custodia Ottonis comitis Palatini Rheni ac Bauariae ducis. Postea de Heidelberga ductus fuit ad Alzeiam, & in postremo Sicilia missus in arcta custodia vsque ad mortem, per annos quinque detentus est: Deo meritis eius vacillante, qui nobile regnum Alemaniae praedonibus fecerat esse commune, qui viros religiosos & ecclesiasticos violenter oppresserat iniustis seruitijs & exactiombus, qui prouinciam vsque adeo direptioni exposuit impiorum, vt nulla iam esset itinerantibus pacis securitas.

Conuentus in Moguntia principum.

Adueniente autem festo assumptionis beatae Mariae semper virginis, maxima principum, episcoporum, abbatum, comitum ac nobilium multitudo ex omnibus Teuthoniae partibus, apud Moguntiam iuxta edictum Imperatoris conuenit. Vbi Imperator in octaua festi Assumptionis coronatus incessit, & multa pro pace & vtilitate imperij ordinavit. In hoc autem conuentu, sunt qui plus quam duodecim millia hominum nobilium ac militum conuenisse testati sunt. In eodem conuentu, principum discordia, quae per annos ferme octo, inter Fridericum Imperatorem durauerat & Ottonem Saxoniae ducem, consilio amicorum sedata fuit. Mortuo enim ante annos 8. Henrico Palatino comite, qui fuit etiam dominus in Brunswico & Lunaburg, duasque relinqueret filias: quarum primam filiam Gertruden, Otto Bauariae dux (vt supra dictum est) in vxorem ducens, Palatinum Rheni comitatum cum ea obtinuit: secundam vero duxit vxorem Marchio de Baden, cum qua dominium Brunswicense pro dote coepit, quod Friderico Imperatori praenominato pro certa pecuniarum summa vendidit. Cumque Imperator homines suos, qui emptum nouiter dominium in possessionem acciperent, ad Saxoniam destinasset, Otto dux Saxoniae ac Luneburgensis grauiter ferens primogenitorum suorum hereditatem, quam longo tempore iure possederant, in manus deuenisse Imperatoris, constanter se opposuit, & missos ab illo milites, violenta manu de Brunswico exire compulit. Vt cum haec agerentur in Saxonia, Imperator in Apalia fuit per annos plures, qui vbi reuertisset in Alemaniam, exercitum contra ipsum ducem in Saxonia parat. Quod vbi innotuit Ottoni, consilio amicorum persuasus, ad Imperatoris gratiam in praescripto conuentu principum apud Moguntiam venit, vbi concordia inter ipsos tali modo confirmata fuit de consensu principum, quod idem dux Otto, pro se suisque haeredibus perpetuo obtineret ducatum Brunswicensem & Luneburgensem. Porro titulum & ducatum Saxoniae cum principatu eligendi Imperatorem, donauit Imperator Alberto filio Henrici comitis de Anhalt, qui erat in comitatu Louenburgensi, creans ipsum in ducem Saxoniae ac principem electorem. Et vt historiae integritas facilius innotescat legenti, nouerit cupiens scire veritatem, quod Henricus quondam dux Saxoniae, qui propter mirandas res gestas sortitus est nomen Leonis, de quo famosa illa leonis & gryphonis pugna, longaque in mari ac firmitate

Brunswici ducis.

quod vbi innotuit Ottoni, consilio amicorum persuasus, ad Imperatoris gratiam in praescripto conuentu principum apud Moguntiam venit, vbi concordia inter ipsos tali modo confirmata fuit de consensu principum, quod idem dux Otto, pro se suisque haeredibus perpetuo obtineret ducatum Brunswicensem & Luneburgensem. Porro titulum & ducatum Saxoniae cum principatu eligendi Imperatorem, donauit Imperator Alberto filio Henrici comitis de Anhalt, qui erat in comitatu Louenburgensi, creans ipsum in ducem Saxoniae ac principem electorem. Et vt historiae integritas facilius innotescat legenti, nouerit cupiens scire veritatem, quod Henricus quondam dux Saxoniae, qui propter mirandas res gestas sortitus est nomen Leonis, de quo famosa illa leonis & gryphonis pugna, longaque in mari ac firmitate

Dux venit ad Imperatoris gratiam.

quod vbi innotuit Ottoni, consilio amicorum persuasus, ad Imperatoris gratiam in praescripto conuentu principum apud Moguntiam venit, vbi concordia inter ipsos tali modo confirmata fuit de consensu principum, quod idem dux Otto, pro se suisque haeredibus perpetuo obtineret ducatum Brunswicensem & Luneburgensem. Porro titulum & ducatum Saxoniae cum principatu eligendi Imperatorem, donauit Imperator Alberto filio Henrici comitis de Anhalt, qui erat in comitatu Louenburgensi, creans ipsum in ducem Saxoniae ac principem electorem. Et vt historiae integritas facilius innotescat legenti, nouerit cupiens scire veritatem, quod Henricus quondam dux Saxoniae, qui propter mirandas res gestas sortitus est nomen Leonis, de quo famosa illa leonis & gryphonis pugna, longaque in mari ac firmitate

Albertus de Anhalt fit dux Saxoniae.

quod vbi innotuit Ottoni, consilio amicorum persuasus, ad Imperatoris gratiam in praescripto conuentu principum apud Moguntiam venit, vbi concordia inter ipsos tali modo confirmata fuit de consensu principum, quod idem dux Otto, pro se suisque haeredibus perpetuo obtineret ducatum Brunswicensem & Luneburgensem. Porro titulum & ducatum Saxoniae cum principatu eligendi Imperatorem, donauit Imperator Alberto filio Henrici comitis de Anhalt, qui erat in comitatu Louenburgensi, creans ipsum in ducem Saxoniae ac principem electorem. Et vt historiae integritas facilius innotescat legenti, nouerit cupiens scire veritatem, quod Henricus quondam dux Saxoniae, qui propter mirandas res gestas sortitus est nomen Leonis, de quo famosa illa leonis & gryphonis pugna, longaque in mari ac firmitate

Trinitas

Opera
Historia

litudin e peregrinatio eius conficta depingitur, genuit duos filios, Ottonem videlicet, Imperatorem quartum, & Wilhelmum ducem Saxonie ac Brunsvicensis: de quibus nihil ad propositum. Tertium vero genuit Henricum, qui uxorem duxit agnetem filiam Conradi comitis Palatini Rheni, quæ peperit ei duas filias: Gertrudem videlicet, quam Otto dux Bavarie (sicut diximus) habuit uxorem, cum qua & Palatinatum Rheni obtinuit: & Adelheidem, quam Ericus Marchio Badensis duxit uxorem, cum qua (sicut dictum est) ducatum Brunsvicensis obtinuit, quem Friderico Imperatori (vt iam diximus) vedit. Iste Henricus, ex ducibus Saxonie comes palatinus Rheni, mortua Gertrudis & Adelheidis filiarum matre Agnete filia Conradi Palatini comitis, secundam duxit uxorem, Agnetem videlicet filiam comitis de Lansburg, de qua tamē liberos nō suscepit. Facta igitur concordia inter Fridericum Imperatorem & Ottonem ducem Brunsvicensis supra dictum in præscripto conuentu principum apud Moguntiam, Imperator principes post missarum solennia in octaua Assumptionis ad epulas inuitauit: quæ propter nimiam populi multitudinem, extra ciuitatem in loco campestri magnis sumptibus fuerat præparata, ipso Imperatore cum omnibus latante, quod Rom. imperium in creatione noui ducis auxisset.

Non multo post archiepiscopus Bisuntinus, vir sapiens & gloriosus, in eodem conuentu principum apud Moguntiam diem clausit extremum, cuius corpus ad ecclesiam cui præ fuerat, relatum est, & more Christiano cum honore sepultum. Post hæc Imperator tertiam duxit uxorem, regis Angliæ sororem, nuptijs in Wormacia cum magna solennitate celebratis: eamque post nuptias misit ad Hagenau, in Alsatiam, & ibidem quasi per totam hyemem cum ea permansit cum principibus suis. In festo autem omnium sanctorum Imperator conuentum principum habuit in Augusta, vbi rex Bohemia adfuit, recipiens ab ipso Imperatore decem millia marcarum pro parte ducatus Sueuiæ, quæ iure hereditario ad suam fuerat deuoluta uxorem. Inde ad Hagenau reuersus Imperator ibidem hyemauit. Ibi inter alios principes fuerunt comes Thio. Iohannes, qui Marchiam ab Imperatore in feudum accepit, præfinito (vt moris est) iuramento fidelitatis. Et comes Proincia annum agens quinquagesimum, quem militem Imperator creauit, licet ex parte renitentem, quia comites suæ parentelæ se non credebant diu posse viuere, posteaquam gradum militiæ essent adepti: nec adhuc in militiam consensisset, nisi rex Franciæ & Angliæ, quorum vterque filiam eius duxerat uxorem, ipsum ad hunc ordinem militiæ cogissent, indignum reputantes focerum suum non esse militem. Adfuerunt etiam nuntij regis Hispaniæ dextrarios pulcherrimos & præciosa Imperatori munera cum salutatione deferentes.

MCCXXXVI.

Anno Ernesti abbatis, qui fuit dominicæ nauitatis 1236. in die calendarum Maij S. Elisabeth, in Marburg, per archiepiscopos Moguntinum & Treuerensem & episcopum Hildenshemensem commissarios apostolicos, de tumba subterranea leuata est in præsentia Friderici Imperatoris, & multorum principum, episcoporum, abbatum, comitum, prælatorum, nobilium & ignobilium, quorum omnium numerus ad duodecies centena millia fuerat aestimatus. Ibi facta sunt coram omni populo infinita miracula ad sancti nominis eius inuocationem. Imperator primum lapidem de sarcophago leuauit, & productam ex thesauris suis coronam auream, sacro capiti S. uideæ reuerenter imposuit. Corpus autem eius ad tumbam auream reconditum est, quia per Gregorium papam nonum canonizata est. Post hæc Imperator exercitum in Italiam mouit contra Longobardos, qui sibi à multis iam annis retroactis rebelles extiterant.

Eodem anno, ante expeditionem Imperatoris præscriptam in Italiam, Iudæi in oppido Fuldensi commorantes, quosdam pueros Christianorum vt sanguinem eorum reciperent, in quodam molendino clam occiderunt. Quo cōperto facinore, multi ex eis cōbusti sunt. Corpora autē puerorum Imperatori conspicienda ad Hagenau præsentata sunt, & ibidē quasi martyrum cum honore sepulta, & subsecuta est magna in Iudæos persecutio.

Maxima eodem anno vini abundantia creuit, præcipue in Alsatia partibus, ita vt quartale vini vnum pro vno denario emeretur. Imperator itaque cum valido suorum exercitu veniens in Italiam, in primo congressu Vincetiam obtinuit, quam incendens pro maiori parte destruxit. Mantua quoque & Padua post longam rebellionem & multa pericula, in eius deditioem venerunt. Interea dum hæc agerentur in Italia, rex Bohemorum & Bavarie dux cum quibusdam episcopis iussu Imperatoris terram ducis Austriæ, cū valido ingrediuntur exercitu, propter multiplices excessus & grauias facinoras, quibus idem dux fuerat infamatus. Qui cum venissent in Austriam, adiunctis sibi nobilibus terræ, quos

Henricus Saxonie dux, fit Palatinus Rheni.

Conuentum Imperiale.

Archiepiscopus pro Bisuntinus obiit Imperator tertiam duxit uxorem.

Conuentus principum in Augusta. Comes Thio. Iohannes. Comes Proincia.

S. Elisabeth canonizatur.

Expeditio Imperatoris in Italiam.

Iudæi apud Fuldam ere manant.

Bella Imperatoris in Longobardia. Austria in manus Imperatoris dantur.

*Imperator
ex Italia in
Austriam
venit.*

ipse dux ante iniuste opprefferat, vel de terra sua eiecerat, totam Austriam deuastrauerunt, Imperatorique subiugauerunt, præter pauca munitissima castella, in quibus dux se se receperat. At Imperator rebus suis in Longobardia vtrunque dispositis, relicta ibidem exercitus sui parte, in Austriam reuersus est: manensque in ciuitate Viennensi per hyemem, de statu eiusdem ducatus sibi nouiter subiugati ordinare cepit, suisque illum communit milibus, habens secum reductum ex Italia exercitum.

MCCXXXVII.

*Conradus
imperatoris
filius rex.*

Anno Ernesti abbatis 6. qui fuit dominicæ natiuitatis 1237. Imperator Fredericus in Austria constitutus, Conradum filium suum adhuc puerum de transmarina vxore genitum, in regem Romanorum eligi fecit: quem elegerunt archiepiscopi Moguntinus & Treuerensis, Bohemiarum quoque rex & dux Bavarie, Otto comes Palatinus Rheni, contententibus cæteris principibus qui aderant. Ipse autem Imperator his peractis, relicto tunc ibi præsidio militum, Ratisponam ascendit, ac conuentum principibus apud Spiram indixit. Quo cum venissent in termino, iterum filium suum Conradum puerum in regem fecit designari. Post hæc, misso in Austriam ad custodiam ciuitatis Viennæ Euerhardo comite de Eberstein cum ducentis milibus, ipse cum reliquo exercitu denuo in Longobardiam profectus est, & circa festum sancti Andreæ Apostoli cum Mediolanensibus conflictum habuit, obtentaque victoria, multa millia ex eis cepit & interfecit.

*Conuentus
principum
in Spira.*

*Imperator
Longobardiam
reuer-
situr.*

*Vini præsi-
dium.*

Eodem anno ante autumnum, quartale vini pro sedecim denarijs in Alsatia vendebatur. cuius anno priori tanta copia fuit, vt vini quartale pro vno denario (quemadmodum supra dictum est) venderetur.

*Imperator
Fredericus
excommuni-
catur.*

Eodem quoque anno Gregorius papa nonus, Fredericum Imperatorem Longobardiam sibi rebellem depopulantem excommunicauit, eumque per fratres Minores vbiq; denunciari fecit, & sequeuntur infinita mala in omni terra imperio Romano & ecclesiæ subiecta.

*Bischofs-
heim.*

Hoc ipso anno Fredericus Imperator in mense Aprili, secundum aduocatiæ villæ Bischofsheim in finibus Franconie, quod nomine ducatus Sueuicæ ab ecclesiâ Moguntina tenebat, Siphrido archiepiscopo & successoribus eius, cum omnibus pertinentijs perpetuum resignauit.

*Henricus
archiepisco-
pus Coloni-
ensis obiit.*

Eodem anno in fine quadragesimæ obiit Henricus archiepiscopus Colonienfis, cui successit Conradus de Hoensteden, vir bellicosus. Multa per id tempus in prouincijs, Moguntina, Treuerensi, Colonienfi, & maxime in terra Leodiensi, guerrarum incommoda emerferunt: propter quæ, bellorum incurfus, depredationes & incendia multa fuerunt, non sine sanguinis effusione sublecuta. In fine huius anni præscripti, in vigilia natiuitatis Christi obiit Conradus de Than, episcopus Spirensis, qui ecclesiâ de Didesheim cum omnibus prouentibus suis maioris ecclesiæ Spirensis canonicis, pro communi vti eorum in perpetuum possessionem donauit. Ad eius quoque instantiam Cuno abbas Wissemburgensis, conuentu suo consentiente, ecclesiâ in villa Publicken non procul à Landau, cum omnibus prouentibus suis tradidit canonicis ecclesiæ Spirensis. Sed & abbas cænobii Clingenmonster tunc nostri ordinis, nunc autem secularium clericorum, persuasione dicti pontificis ius patronatus ecclesiæ in Offenbach, Spirensi capitulo donauit. Huic in festo S. Agnetis anni sequentis, successit Conradus filius comitis de Eberstein, & præfuit annis ferme 8.

*Conradus
episcopus
Spirensis
obiit.
Wissen-
burg.
Clingen-
mon-
ster.*

*Conradus
fi episcop.*

MCCXXXVIII.

*H. Land-
grauis Al-
sacia mori-
tur.*

Anno autem Ernesti 7. dominicæ natiuitatis 1238. obiit Henricus vltimus Alatiæ Landgrauis sine hæredibus, qui multa ab Imperio, ecclesiæque Argentinensi & alijs feudata tenebat, quæ illo mortuo ad suos dominos sunt reuersa. Porro titulus comitatus prouincialis apud ecclesiâ Argentinensem remansit vsque in præsens.

*Conradus
rex filius
imperatoris.*

*Henricus
Basiliensis
episcopus.
Tartari de-
uastant Vn-
gariam.*

Eodem anno Siphridus archiepiscopus Moguntinus, Conradus episcopus Spirensis nouiter electus, & alij multi nobiles, in Longobardiam ad Imperatorem cum exercitu profecti sunt, quorum auxilio multa ibidem prælia gessit. Post modicum vero temporis, Conradum filium suum in Alemaniâ cum præfato archiepiscopo Moguntino remisit, commendans illum & negotia regni in fidem, & tutelam eius.

Eodem anno mortuus est Henricus episcopus Basiliensis, cui Lutholdus Rotelnheim per electionem canonicorum legitime successit. His temporibus Tartari de locis suis cum infinita multitudine exeuntes, Vngariam, Poloniam, & Morauiam, omnemque adiacentes terras, incendio, præda & gladio deuastrantes, miserabiliter destruxerunt. Contra quorū insultus, multi principes cruce signati apud Mersburg conuenerunt, & cum maximo exercitu contra eos processerunt.

Anno

MCCXXXIX.

Anno Ernesti abbatis 8. qui fuit dominicæ natiuitatis 1239. annus, maior ecclesia Moguntinensis de nouo reparata per Siphridum archiepiscopum Moguntinum, cum magna solennitate consecratur.

Ecclesia Moguntina de consecratione.

Eodem anno Solis defectio, quam Græci eclipsin appellant, facta est, & subsequuta est in plerisque regionibus pestilentia magna. His temporibus multa fuit in ecclesia Dei ministrorum eius persecutio, maxime in regno Alemania, propter excommunicationem Frederici Imperatoris secundi, qui omnes cum papa sentientes persequi non cessauit, spolians ecclesias ornamentis & redditibus suis, prælatos, monachos, & sacerdotes multis iniurijs affectit.

MCCXL.

Anno autem Ernesti abbatis 9. dominicæ natiuitatis 1240. Gregorius papa 9. obiit, cui Celestinus quartus succedens, præfuit diebus tantum 17. post cuius mortem sedis Apostolica cardinalibus non concordantibus vacauit, anno vno & mensibus nouem, non sine multarum periculo animarum.

Celestinus papa 9. obiit.

MCCXLI.

Anno autem sequenti, qui fuit Ernesti abbatis 10. Innocentius papa quartus post Celestinum electus, præfuit annis 11. mensibus 3.

Eodem anno, mons in Burgundia à montibus dehiscens, vallesque coarctans, multa millia agrorum misere oppressit.

Innocentius papa.

MCCXLII.

Anno Ernesti abbatis 11. dominicæ autem natiuitatis 1242. obiit Theodericus archiepiscopus Treuironum, anno pontificatus sui tricesimo, indictione 15. 5. calendis Aprilis, in maiori ecclesia Treuerensi, ante altare S. Martini sepultus: cui successit Arnoldus, maioris ecclesiæ præpositus, filius comitis de Isenberg, nepos ex sorore præfati archiepiscopi Theoderici, & præfuit annis fere 16. Contra hunc Arnoldum à maiori & minori parte capituli electum, se opposuit Rudolphus præpositus S. Paulini, natus de Ponte, à paucis electus, adiutorio ducis Lotharingia: comitumque de Lutzenburg, & de Seyn, confidens, & restitit electioni quantum potuit de illo facta. Tandem concordia inter eos facta, Innocentius papa Arnoldum in archiepiscopum confirmauit, & vt omnia beneficia ecclesiastica, quæ prius habuerat, retinere licite posset, pro mensa indulgit.

Theodericus obiit.
Arnoldus fit archiepiscopus Treuerensis.

Eodem anno idibus Aprilis hora Vesperarum, ciuitas Wormatiensis igne casuali incensa, ipso incendio supra medietatem consumpta est, & plusquam trecenti homines eodem incendio perierunt.

Wormatia incendio perit.

MCCXLIII.

Anno Ernesti abbatis duodecimo, qui fuit Dominicæ natiuitatis millesimus ducentessimus quadagesimus tertius, monachi Præmonstratenfis ordinis, famosum illud & imperiale ordinis nostri cœnobium Laurishaimense inhabitare cœperunt, sicut in superioribus per anticipationem diximus.

Laurishaim.

MCCXLIIII.

Anno autem sequenti, qui fuit Ernesti abbatis decimustertius, & dominicæ natiuitatis millesimus ducentessimus quadagesimus quartus, Fredericus Imperator secundus, in consilio Lugdunensi à papa Innocentio citatus & non comparens, à Cæsarea maiestate deponitur, & omni dignitate priuatur, vacauitque deinceps (vt quidam volunt) Romanum Imperium per annos vigintiocto, vsque ad Rudolphum de Habsburg: quamuis tres interea successiue per principes fuerint electi, plures autem in dissensione principibus non concordantibus. Et primo quidem post depositionem Frederici papa mandauit principibus, vt Imperatorem quem vellent, eligerent: quorum aliqui Fredericum sequentes, mandatum papæ non curauerunt: ceteri in vnum conuenientes, Henricum prouinciale comitem Hassia, in regem contra Fredericum eligentes, partes eius quantum potuerunt, defendebant. Electus autem Henricus, bellum cum Conrado habuit filio Imperatoris, in campis iuxta Franckofordiam, & victor euadens Conradum superauit.

Fredericus Imperator à papa deponitur.

Henricus Landgrauis in regem eligitur.

Annis igitur quinque nomen gerens regum, nihil memoria dignum patrauit, sed obiit imperij coronam minime consecutus. Quam diu enim vixit Imperator Fredericus, per annos ferme sex præualere contra eum nec papa, nec aliquis principum potuit: sed nõ aduertens sententiam papæ, quam iniustam & friuolam dicebat, se Imperatorem gessit, magnamque principum, nobilium & ciuitatum adhaerentiam habuit vsque ad mortem.

Imperator sententiam papæ nõ inuenit.

*Partialitas
magna in
Italia,*

Intrauit post depositionem sui Italiam, & tantis malis papam, subiectosque illi populos afflixit, vt pontificem viuere taderet, voluissetque se nunquam depositionem illius cogitauisse. Maxima enim partialitas populorum in Italia subsecuta est, quæ vsque in præsentem ferme diem per annos ducentos & sexaginta, non sine multorum effusione sanguinis durauit. Enimvero qui Romani Pontificis sequebantur partes, quorum votis inditum nomen erat Guelforum: fautores Imperatoris, qui Gibellini dicebantur, omni studio omnique virtute persequi & delere penitus satagebant. Nec minore studio Guelfos Gibellini persequerantur. Quid autem Henrico rege mortuo, vel etiam Imperatore defuncto, circa Imperium sit actum, post annos sex, suo ordine dicemus.

MCCXLV.

*Ernestus
abbas huius
loci obiit.*

Anno autem dominicæ natiuitatis millesimo ducetesimo quadragesimo quinto, indict. 2. obiit Ernestus cœnobij Hirsauugiensis abbas 24. in die sancti Blasij episcopi, quæ est mensis Februarij dies 3. anno regiminis sui 14. incipiente, sed minime completo, ætatis ætatem ferme 63. vir bonus, tranquillus & pacificus, qui monasterium in temporalibus non neglexit, licet obseruantia disciplinæ regularis tempore eius multum tepuerit, dietamque amplius defecerit.

*DE VOLPOLDO, HUIUS MONASTERII ABBATE XXV.
qui præfuit annis 20. diebus totidem, & de varijs gestis illius
temporis.*

*Volpoldus
fuit abbas huius
loci.*

ERNESTO autem venerabili huius monasterij abbate (sicut diximus) mortuo, & cum reuerentia filiorum, vt moris est sepulto, anno & die præscriptis, prima die oportuna sequente conuenientes ad locum capitularem fratres pastore defuncti, de noui abbatis electione cœperunt tractare consilium. Præmissis itaque orationibus consuets, tandem vnanimi consensu Volpoldum huius cœnobij monachum, in abbatem 25. elegerunt, qui per Conradum episcopum Spirensis confirmatus, & vt moris est cum magna solennitate in maiori ecclesia Nemetensi prædicta ordinatus, præfuit huic monasterio Hirsauugiensi annis 20. & totidem diebus, vir mediocri statura, plus ad pinguedinem quam tenuitatem corporis tendens. Hic natione Sæuus honestis parentibus ortus, cum esset annorum ferme 16. sub domino Euerhardo abbate ad conuersionem venit, non multum eruditus, sed more illius temporis pro necessitate in Scripturis competenter instructus. Qui monachus factus, quiete ac pacifice inter fratres omni tempore conuersatus est, incedens sine reprehensione coram eis, ita vt amaretur ab omnibus. Ordinatus autem abbas rei familiaris curam sollicitè gessit, & sicut nihil memoria dignum acquisuisse de nouo sentitur, ita quippiam alienasse minime inuenitur. Porro monasticæ conuersationis feruor eo tempore non parum in hoc cœnobio, sicut ferme in omnibus, tepuerat, quem ipse resuscitare nec facile potuit, nec etiam propterea multum laborauit.

*Conradus
episcopus
Spirensis
obiit.
Henricus
episcopus
Starcken-
berg cepit.*

Anno eius primo currente præscripto, qui fuit dominicæ natiuitatis (sicut diximus) 1245. in mense Nouembri, obiit Conradus de Eberstein, sextus & quadragesimus episcopus Spirensis, cui successit Henricus filius comitis de Liningen, imperialis aula cancellarius, & præfuit annis 27. Iste Henricus electus & nondum confirmatus, auxilio fratris sui comitis de Liningen castrum Starckenberg dictum, quod pertinet ad principatum monasterij Laurishainensis obsidione cingens, armata manu cepit, expulsis inde custodibus ecclesiæ Moguntinæ. Vnde inter ipsum & Siphridum archiepiscopum Moguntinum magna dissensio suborta fuit. Tandem papa Innocentius ad instantiam præfati archiepiscopi causam certis iudicibus determinandam committens pacem reformauit.

*Otto comes
Palatinus
Rheni obiit.*

Eodem anno in vigilia S. Andreæ Apostoli, in nocte, Otto primus ex ducibus Bavaricæ comes Palatinus Rheni obiit, qui in principio sui regiminis pius, iustus & clementissimus princeps fuit. Postea cum Friderico Imperatore sentiens excommunicato & deposito (sicut diximus) & ipse à papa excommunicatus est, cœpitque persequi clerum in odium papæ, quod ei non cessit in bonum. Cum enim in præfata S. Andreæ vigilia, cum vxore, filijs & familia lætus & sanus esset, in ipsa nocte subitanee & excommunicatus mortuus inuentus est. Reliqui autem filios duos Ludouicum & Henricum, qui principatum eius per decennium fraternâ communitate rexerunt. Post annos autem decem, hoc est anno dominicæ natiuitatis millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, principatum inter se diuiserunt. Ludouicus, qui maior natus erat, comitatum Palatij Rheni cum tertis & dominij certis in Bauaria superiori pro sua portione legitima accepit. Henricus autem Lanshutam cum Bauaria inferiori in possessionem iure obtinuit. Ludouicus primo duxit

*Ludouicus
dux Bava-
ricæ comes
Palatinus.*